

การศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูล

นางศิริลักษณ์ มีมาก

การศึกษาการดำเนินงานการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุเกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุในมิติต่างๆ และการเชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนผู้สูงอายุระหว่างกรมกิจการผู้สูงอายุและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อจัดทำข้อเสนอการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุสำหรับกรมกิจการผู้สูงอายุ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสารเป็นหลัก (documentary research) เป็นการศึกษาจากเอกสาร รายงานการประชุม รายงานผลการดำเนินงาน นโยบาย แผนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ประสบการณ์ตรงของผู้ศึกษา และการศึกษาจากการสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ผู้รับผิดชอบหลักด้านระบบงานสารสนเทศ คือ เจ้าหน้าที่กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศกรมกิจการผู้สูงอายุ จำนวน ๓ คน ๒) ที่ปรึกษาโครงการพัฒนาระบบงานบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ บริษัท แอล ไอ เอส เอ จำกัด จำนวน ๓ คน และ ๓) เจ้าหน้าที่ผู้ใช้งานระบบฯ จากตัวแทนกอง/กลุ่มต่าง ๆ ในกรมกิจการผู้สูงอายุ จำนวน ๔ คน รวมจำนวน ๑๐ คน โดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

๑. การแต่งตั้งกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาระบบงานบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติให้ความสำคัญในเรื่องการเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาระบบงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานรองรับสังคมสูงอายุให้ทันต่อสถานการณ์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการจัดทำประเด็นข้อมูลเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุไทย และแต่งตั้งคณะทำงานบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีอำนาจหน้าที่หลัก คือ ๑) กำหนดประเด็นของข้อมูลที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการวางแผนและพัฒนางานผู้สูงอายุเพื่อเสนอคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ และ ๒) ผลักดันให้เกิดการจัดทำข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานตามประเด็นที่กำหนด เพื่อการพัฒนางานผู้สูงอายุกำกับดูแลและติดตามการจัดทำข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานตามประเด็นที่กำหนด และรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ

๒. การพัฒนาระบบงานบูรณาการฐานข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ

การดำเนินงานวางรากฐานการพัฒนาระบบงานบูรณาการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ จำนวน ๓ ระยะ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ระยะที่ ๑ วางรากฐาน เป็นการพัฒนา Web Service เพื่อรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก จัดทำร่างระบบฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นระยะที่ ๒ ต่อยอดและระยะขยายผล ได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาคลังข้อมูลของกรมกิจการ

ผู้สูงอายุ การพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลผู้สูงอายุรายบุคคลจากหน่วยงานภายนอกกรมกิจการผู้สูงอายุ และการจัดทำระบบวิเคราะห์ข้อมูล (Business Intelligence และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป เป็นช่วงของการพัฒนาการระดับสูง เช่น กำหนดเป้าหมายการให้บริการเฉพาะเจาะจงรายบุคคล (Personalization) ด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ระบบวิเคราะห์ใบหน้า (Face Recognition) เป็นต้น

๓. การบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ

การบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุทั้งภายในและภายนอกกรมฯ ประกอบด้วย ๕ มิติ รวมจำนวน ๒๐ ฐาน ดังนี้

๑) มิติสังคม จำนวน ๙ ฐาน ประกอบด้วย การให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก ผู้สูงอายุที่รับบริการในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ การสงเคราะห์ในการจัดสวัสดิการศพผู้สูงอายุ ตามประเพณี โรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) เตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ คลังปัญญาผู้สูงอายุ ข้อมูลประชากรของผู้สูงอายุทั่วประเทศ และข้อมูล จปฐ.

๒) มิติเศรษฐกิจ จำนวน ๕ ฐาน ประกอบด้วย ข้อมูลผู้สูงอายุที่เสียภาษี ข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่ในระบบบำเหน็จ/บำนาญ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ ข้อมูลผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนจัดหางาน และข้อมูลเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

๓) มิติสุขภาพ จำนวน ๔ ฐาน ประกอบด้วย ข้อมูลอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ(อผส.) ข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่ในระบบสุขภาพ ข้อมูลผู้รับสิทธิของ สปสช. และข้อมูล ADL ผู้สูงอายุ

๔) มิติสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะ จำนวน ๑ ฐาน ได้แก่ ข้อมูลปรับปรุงบ้านผู้สูงอายุ

๕) มิตินวัตกรรม จำนวน ๑ ฐาน ได้แก่ ข้อมูลนวัตกรรมของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การบูรณาการระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

กลไกระดับชาติ

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.)

คณะอนุกรรมการด้านการจัดทำประเด็นข้อมูลเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุไทย

คณะทำงานเพื่อบูรณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ

กรมกิจการผู้สูงอายุ

มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุจำนวน 10 ฐานข้อมูล

ด้านสวัสดิการ

1. ระบบให้บริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในภาวะยากลำบาก
2. ระบบการสงเคราะห์ในการจัดสวัสดิการศพผู้สูงอายุตามประเพณี
3. ระบบการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกฯ
4. ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

ด้านการเตรียมความพร้อม

5. โรงเรียนผู้สูงอายุ
6. ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.)
7. การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ
8. การเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ

ด้านการส่งเสริมศักยภาพ

9. คลังปัญญาผู้สูงอายุ
10. อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.)

การบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ครอบคลุมทุกมิติ

กระทรวงสาธารณสุข

- ข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่ในระบบสุขภาพ ได้รับข้อมูล 11.48 ล้านคน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- ข้อมูลผู้สูงอายุไร้ที่พึ่ง/เร่ร่อน/ขอทาน ได้รับข้อมูล 1,104 คน
- ข้อมูลผู้สูงอายุที่ถูกกระทำความรุนแรง ได้รับข้อมูล 50 คน
- ข้อมูลผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนคนพิการ ได้รับข้อมูล 213,805 คน
- ข้อมูล Social Map อยู่ระหว่างคัดแยกอายุและนำเข้าระบบ

กระทรวงแรงงาน

- ข้อมูลผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนหางาน ได้รับข้อมูล 1,938 คน

กระทรวงการคลัง

- ข้อมูลผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ ได้รับข้อมูล 3.84 ล้านคน
- ข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่ในระบบกรมบัญชีกลาง ได้แก่ เบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ อยู่ระหว่างการรอข้อมูลจากหน่วยงาน

กระทรวงมหาดไทย

- ข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่ในระบบความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ได้รับข้อมูล 6.82 ล้านคน
- ข้อมูลการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้รับข้อมูล 4.56 ล้านคน
- ข้อมูลผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาภัยพิบัติ อยู่ระหว่างการรอข้อมูลจากหน่วยงาน

กรมกิจการผู้สูงอายุ

มีการเชื่อมข้อมูลกับกรมการปกครอง

- เพื่อตรวจสอบประวัติบุคคล
- สถานะการมีชีวิต
- ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

ประโยชน์ของข้อมูล

● ข้อมูลเพื่อการบริหาร

- จัดทำนโยบายและแผน มาตรการ กลไก และนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยสู่สังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ
- พัฒนาเครือข่ายการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

● มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

- รวมถึงพยากรณ์แนวโน้มสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย
- เตรียมการเพื่อรองรับสังคมสูงอายุในทุกมิติอย่างมีคุณภาพ ฯลฯ

● ข้อมูลเพื่อการบริหาร

- ผู้สูงอายุ
- ประชาชนทั่วไป
- หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- สถาบันการศึกษา (เพื่อการศึกษาวิจัย แก่นักศึกษา)

๔. ข้อเสนอการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลสำหรับกรมกิจการผู้สูงอายุ

๔.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ

๔.๑.๑ ข้อเสนอในการบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุเพื่อการขับเคลื่อนตามมาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ ควรจัดทำแผนปฏิบัติการในระยะเร่งด่วน หรือแผนปฏิบัติการ ๓ ปี โดยมีผู้รับผิดชอบหลักและภาคีเครือข่ายสนับสนุน ซึ่งผู้รับผิดชอบหลักควรเป็นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมีภาคีเครือข่ายร่วมสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย ๑) จัดการข้อมูลทั้งภายในและภายนอกกรมกิจการผู้สูงอายุ ๒) จัดทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ และประชาชนสามารถสืบค้นได้ ๓) จัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุในระดับชุมชน และ ๔) จัดเก็บข้อมูลประชากรทุกช่วงวัยในระดับชุมชน

๔.๑.๒ แนวทางการพัฒนาระบบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลของกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้แก่ ๑) พัฒนาศูนย์ข้อมูลกลางด้านผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงได้โดยให้ความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของข้อมูล (Digital Aging Data Center Development) และ ๒) พัฒนาระบบงานสารสนเทศสำหรับตัดสินใจและสร้างนวัตกรรมบริการดิจิทัล เพื่อดูแล ค้ำครองและสวัสดิการผู้สูงอายุ ได้อย่างทั่วถึงและมีส่วนร่วม โดยมีข้อมูลสำหรับการวางแผนดูแลระยะยาว (Data-Driven Operation and Aging-Centric Service Innovation)

๔.๑.๓ พัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านดิจิทัล (Smart Digital Officers และ Smart Digital Aging Citizens Development) โดยยึดกรอบภายใต้มาตรฐานทักษะดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ซึ่งมีทักษะ ๗ กลุ่ม ๓๙ หน่วยความสามารถ ได้แก่ กลุ่มทักษะการอ่านและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล, กลุ่มทักษะด้านกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐานการจัดการดิจิทัล, กลุ่มทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร, กลุ่มทักษะด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพ, กลุ่มทักษะด้านการบริหารโครงการและกลยุทธ์, กลุ่มทักษะด้านผู้นำดิจิทัล และกลุ่มทักษะด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง

๔.๒ ข้อเสนอต่อการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุในอนาคต

๑) พัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลของกรมกิจการผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญเร่งด่วน ได้แก่ เร่งสร้างกลุ่มบุคลากรที่สามารถจัดการฐานข้อมูลผู้สูงอายุ จัดการคลังข้อมูล จัดทำระบบวิเคราะห์ข้อมูล สามารถดูแลปรับปรุง และแก้ไขปัญหาที่เกิดกับระบบ

๒) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีของกรมกิจการผู้สูงอายุเพื่อการขับเคลื่อนตามมาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ ดังนี้

๒.๑) มาตรการหลักที่ ๒ มาตรการย่อย C1 : ยกระดับความร่วมมือ เสริมสร้างพลังสังคมสูงอายุ ควรพัฒนาต่อยอด War Room ให้สามารถแสดงข้อมูลและมีการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และนำเข้าการจัดทำระบบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้างรายงานต่างๆ ในการติดตามประเมินผล

๒.๒) มาตรการย่อยที่ ๒ มาตรการย่อย C3 : ปฏิรูประบบข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ ซึ่งในข้อนี้เป็นหัวข้อใหญ่ที่จำเป็นต้องมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อให้สามารถดำเนินการได้

๓) ปรับปรุงโปรแกรมในการเชื่อมต่อกับหน่วยงานภายนอก เช่น กรมการปกครอง ซึ่งจะต้องพัฒนาโปรแกรมใหม่ให้ทำงานได้กับระบบใหม่ของกรมการปกครองได้ และสามารถทำงานเข้ากับระบบสารสนเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ

๔) พัฒนาต่อยอดระบบฐานข้อมูลภายในกรมกิจการผู้สูงอายุ และ ออกแบบพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถรองรับธุรกรรมในอนาคต เช่น เรื่อง "ธนาคารเวลา" ซึ่งฐานข้อมูลเรื่องนี้จะมีขนาดใหญ่ขึ้นในอนาคต และจะมีจำนวนข้อมูลเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ต้องเก็บข้อมูลไว้เป็นเวลานาน หลายๆ สิบปี เนื่องจากผู้ที่ป้อนข้อมูลอาจทำการป้อนข้อมูลของการทำงานของตนเองไว้ตั้งแต่ช่วงวัย และต้องสามารถเรียกข้อมูลกลับมาดูและประมวลผลได้เมื่อเขาเข้าสู่วัยสูงอายุ ดังนั้นการออกแบบระบบนี้ต้องออกแบบให้กว้าง ละเอียดและยั่งยืน

การพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลสำหรับกรมกิจการผู้สูงอายุ

๑. การแต่งตั้งกลไกขับเคลื่อนการพัฒนา

ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ

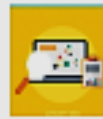
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ
- คณะอนุกรรมการด้านการจัดทำประเด็นข้อมูลเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุไทย
- คณะทำงานบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ

ปัญหาที่ค้นพบ

ปัญหาการขาดการเชื่อมโยงข้อมูลภายในหน่วยงานที่ต้องการใช้ข้อมูล

ปัญหาความดี้อยประสิทธิภาพของการดำเนินงานในการให้บริการประชาชนในระยะยาว

หน่วยงานยังมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่เพียงพอ

๒. การพัฒนาฐานข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ

- ๑) การปรับปรุงและพัฒนาคลังข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ
- ๒) การจัดทำระบบบูรณาการงานด้านผู้สูงอายุ (Web service)
- ๓) การจัดทำระบบการวิเคราะห์ข้อมูล
- ๔) การยกระดับพัฒนาฐานข้อมูลกรมกิจการผู้สูงอายุขั้นสูง

๓. การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายนอกกรมกิจการผู้สูงอายุ

ข้อเสนอการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลสำหรับกรมกิจการผู้สูงอายุ

๑. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุ

๑.๑ การบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุเพื่อการขับเคลื่อนพหุภาคีการขับเคลื่อนระดับจังหวัด เรื่อง สังคมสูงอายุ

- ๑) จัดการข้อมูลทั้งภายในและภายนอกกรม
- ๒) จัดทำกรวิเคราะห์ข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ และประชาชนสามารถสืบค้นได้
- ๓) จัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุในระดับชุมชน
- ๔) จัดเก็บข้อมูลประชากรทุกช่วงวัยในระดับชุมชน

๑.๒ แนวทางการพัฒนาระบบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลของกรมกิจการผู้สูงอายุ

- ๑) พัฒนาศูนย์ข้อมูลกลางด้านผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงได้ โดยให้ความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของข้อมูล
- ๒) พัฒนาระบบงานสารสนเทศสำหรับคัดลิ่งใจและสร้างนวัตกรรมบริการดิจิทัล เพื่อดูแล ค้ำครองและสวัสดิการผู้สูงอายุ ให้อย่างทั่วถึงและมีส่วนร่วม โดยมีข้อมูลสำหรับการวางแผนดูแลระยะยาว
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านดิจิทัล

๒. ข้อเสนอต่อการพัฒนาระบบงานเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุในอนาคต

- ๑) พัฒนาศูนย์ข้อมูลด้านดิจิทัลของกรมกิจการผู้สูงอายุ
- ๒) ปรับปรุงโปรแกรมในการเชื่อมต่อกับหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง
- ๓) พัฒนาคือยระบบฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถรองรับธุรกรรมในอนาคต

